

DOMÈNEC UMBERT

DOMÈNEC UMBERT

Dalt, equip de restauradors de la National Gallery

ELS QUADRES ANTICS, PRINCIPAL OBJECTIU

Cridar l'atenció atemptant contra l'art

En els darrers anys els atemptats contra les obres d'art s'han 'popularitzat' com més va més. Personatges malaltissos han trobat en ganivets, pedres, pistoles i àcids la seva arma contra l'art i contra la societat.

Conxa Rodríguez

El departament de restauració de la National Gallery de Londres està aplicant un meticulós procés de *cirurgia fina* a una verge de Leonardo da Vinci. *La Verge i el Nen amb Santa Anna i Sant Joan Baptista* va rebre un tret d'escopeta el juliol de 1987, disparat per Robert Cambridge, que amb aquest atemptat volia cridar l'atenció sobre les condicions socials en què viuen alguns britànics. L'any 1962, quan la National Gallery va adquirir l'obra a través d'una crida als estaments públics i privats del Regne Unit, un home va llançar una botella de tin-

ta —que no va arribar a trencar-se— contra el quadre. La *maleïda* obra s'està restaurant ara trosset a trosset i tornarà a ser exhibida la primavera vinent.

Al mateix museu londinenc, l'any 1914, un altre desprietat va tallar a gavinetes *La Venus del mirall* de Velázquez sobre la qual va descarregar tota la seva ràbia. Paranoics, esquizofrèncs i neuròtics troben en aquests actes la manera de sortir de l'anonimat; un anonimat, tot sovint, de misèria i malaltia i que es manifesta en la destrucció de la creació.

Un dels casos més forts dels atacs ocorreguts en els darrers anys ha estat

les martellades que Laszlo Toht va fer contra *La Pietat* de Miquel Àngel a la basílica de Sant Pere. L'exiliat hongarès, il·luminat per visions divines, va intentar decapitar l'escultura, però les martellades sols van arribar a trencar parts de la cara i el braç abans que Laszlo Toht fos detingut. L'hongarès va escollir la concurrència d'una tarda de diumenge per executar les seves revelacions. Després va ser reclòs en un psiquiàtric.

L'atemptat més recent (no-consumat) és el que Thomas Lange, berlinès disminuït físic i mental i resident a Itàlia, va fer a *La madonna de Foligno*, de Rafael, a la pinacoteca dels museus del Vaticà fa poques setmanes. Lange anava en cadira de rodes, i al contrari que Laszlo Toht, va triar la primera hora del matí per llançar líquid inflamable damunt la tela i encendre un llumí. L'acció dels vigilants va impedir que el foc cremés el quadre.

Itàlia sembla ser el lloc preferit per aquestes ments turbulentes que ataquen l'art, especialment contra l'art antic. El 12 de gener de 1965, un home amb un punxó va foradar 23 quadres de pintors italians dels segles XIV, XV i XVI a la galeria dels Uffizi de Florència. Les punxades havien estat fredament seleccionades en els ulls dels personatges masculins i els pits i el sexe dels nus femenins. Els quadres de temàtica religiosa van ser els menys malmesos. El 2 de novembre de 1969, també a la basílica de Sant Pere, l'alemany Hans Joseph Hubner va trencar amb un martell la mà de l'estàtua de marbre de Pius VI, obra d'Antoni Canova.

Però no sols Itàlia ha estat l'escenari

de Londres.

d'aquests actes. L'any 1957 al museu de Louvre de París, el bolivià Hugo Unzuaga Villegas va atacar el somriure més conegut de la història de l'art quan va trencar el vidre que protegia *La Gioconda* i va apedregar la seva cara, la mirada de *La Mona Lisa*, va declarar el bolivià, l'ofenia.

Al museu del Prado de Madrid, el juny de 1968, Antonio Utrera Tabares va punxar una obra de Van der Weyden i altres quadres, cosa que va passar desapercibuda fins que el mateix Utrera va trucar a un diari madrileny per dir-ho. Al mateix museu, el març de 1986, el quadre *El cardenal*, de Rafael, i altres, van aparèixer lleugerament punxats. Dos anys abans, 1984, un lladre va arrancar un bon tros de llenç de l'obra *L'embarcament del Dux*, de Leonardo Bassano. El mateix any la pintura de Rubens *Abraham ofereix el tribut a Melchizedek* va ser descoberta amb desperfectes.

Hans Joachim Bolhann va estar quatre anys a la presó per haver tirat àcid sulfúric damunt tres obres de Rembrandt i una de Wilhelm Drost a l'octubre de 1977. El mateix personatge, queixós pel retard del pagament d'una pensió, l'abril de 1988 va repetir l'acció banyant amb àcid sulfúric tres quadres de Durero d'una pinacoteca de Munic. Al museu Rijks d'Amsterdam l'any 1975, *La ronda de nit*, de Rembrandt, va rebre dotze ganivetades. L'autor d'aquest atac, un mestre aturat holandès, va actuar, segons les seves declaracions, per «ordre divina». I cada vegada que es produeix un acte d'aquests es replanteja la seguretat dels museus i la vulnerabilitat de l'art i l'ànima humana. □

Primavera

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s/a

A LA VORA DEL POU

Josep M. Sala-Valldaura. Premi Joanot Martorell 1988
El Balanci, 216. 144 pàgines.

Els records d'un estiu a Bagdad, al cor de l'Iraq de Saddam Hussein, durant la guerra amb l'Iran. Una història d'amor i el retrat d'un món àrab peculiar en un text de gran alè poètic.

Editorial Laia

MIRAMAR

Naguib Mahfuz.
Col·lecció El Mirall i El Temps.

L'única versió del Premi Nobel 1988 en català.

Edicions BROMERA

CURS DE SOCIOLINGÜÍSTICA-2

Amadeu Viana/Toni Mollà

Llengua i legislació, la comunitat lingüística, processos de substitució lingüística, sistemes de memòria social...

EDITORIAL EMPÚRIES

PREGUNTA-HO A LA POLS

John Fante
Col·lecció Empúries/narrativa, 6.
Pròleg de Charles Bukowski.

Una novel·la admirable que agafa i manté la tensió del lector.

GREGAL LLIBRES
consorci d'editors valencians s.a.

EN LA CIUTAT DELS JOCS

Josep Piera. Gregal juvenil, 26.

Olimpia, pàtria dels jocs que porten el seu nom, és visitada per un jove. Des d'aquesta bonica ciutat grega escriurà unes cartes a la família i als amics contant-los, amb sinceritat i delicadesa, les seues vivències.

LA GALERA, S. A.,
EDITORIAL

ESCAC A LA PRINCESA

Eusèbia Rayó
Els grumets de La Galera, 92

Un regne on les dones han d'afrontar un repte de conseqüències imprevisibles.

EDITORIAL TRES I QUATRE

ELS REFRANYS CATALANS

Col·lecció L'Estel, 8.
Selecció i estudi, Maria Conca.

Refranyer fet des del punt de vista actual i classificat per temes. Imprescindible per a tots aquells que vulguen refrescar la seua memòria cultural.

curial

ELS MARGES 39

Revista de llengua i literatura
Dirigida per Joaquim Molas.

Edicions Proa

EL DIA DEL JUDICI

Salvatore Satta
A tot vent 266
232 pàgs. 1.500 ptes.

UNIVERSITAT DE
VALÈNCIA

ASSAIGS HETEROGENIS SOBRE BIOLOGIA I EVOLUCIÓ

Andrés Moya
Col·lecció Cultura Universitària Popular

Un text introductor al pensament evolutiu modern.